

MEDALII STRĂINE DIN COLECȚIA VASILE HEISU

Dimitrie-Ovidiu Boldur

Vasile Heisu collection's foreign medals

Abstract

The medals art and medal, itself, are precious historical and documentation sources, but in the same time, an opportunity to understand the importance given to our civilization's development.

Among more than 1500 pieces, donated to the Museum in Bacau, by Vasile Heisu priest of Răcaciuni – we can find also two foreign medals, on which we draw your attention in the lines below.

Key words: *foreign medal, Francisc Iosif I, commemorative medal, Germany, defeat, Stalin*

Cuvinte-cheie: *medalie străină, Francisc Iosif I, medalie comemorativă, Germania, înfrângere, Stalin*

Preotul Vasile Heisu (1911-1971) a donat Muzeului băcăuan o colecție de peste 1.500 de piese, cuprinzând obiecte de etnografie și artă populară, arheologie, artă feudală, carte românească veche și numismatică. Rigurozitatea științifică a donatorului poate fi regăsită și în însemnările personale din registrul de evidență al obiectelor colecționate, registru unde sunt informații și despre cele peste 300 de piese numismatice (monede antice, medievale, moderne sau contemporane, dar și medalii românești sau străine din secolele XIX-XX).

Printre acestea din urmă regăsim și două medalii, una cu caracter jubiliar, emisă în timpul împăratului austro-ungar Francisc Iosif I (1848-1916)¹, cealaltă, cu caracter comemorativ, fiind emisă de sovietici la sfârșitul celui de-al doilea război mondial². Piesele sunt dintre cele cunoscute în lumea numismaților, circulând în întreaga lume.

Pentru instituțiile muzeale importanța prezintă, însă, faptul că numismații le colecționează, redându-le, apoi, spre vizionare publicului larg. Acesta este și cazul preotului Heisu din Răcaciuni.

Prima dintre piesele medalistice³, emisă în anul 1898, la 50 de ani de la urcarea

¹ Colecția „Vasile Heisu” – Complexul Muzeal „Julian Antonescu” Bacău, nr.inv. 26.417 (numărul de inventar, din registrul realizat de donator, este 92.672).

² **Ibidem**, nr.inv. 26.427 (numărul vechi, al donatorului, este 92.673).

³ Piesa are o formă circulară și este din bronz, cu diametrul de 34 mm. Prezintă o urmă de ruptură la anul de prindere. Lipsște și panglica aferentă medaliei.

pe tron, are pe avers reprezentarea stilizată a bustului împăratului austro-ungar, în profil, spre dreapta. Textul aniversativ „FRANC IOS D G IMP AUSTR REX BOH ETC AC·AP·REX·HVNG·” este inserat în exerga aversului piesei.

Reversul medaliei prezintă un chenar, în care a fost inscripționat textul „SIGNVM MEMORIAE”, înconjurat circular de o cunună, format din două ramuri. În exergă, gravorul a inserat anii „MDCCCXLVIII-MDCCCXCVIII”⁴, pentru a sublinia cele cinci decenii de când împăratul, din dinastia de Habsburg, se afla la conducerea Austriei și, din 1867, la cea a Imperiului Austro-Ungar.

Cea de-a doua medalie⁵, „Pentru victoria asupra Germaniei în Marele Război pentru Apărarea Patriei 1941-1945”, a fost emisă la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, cu ea fiind decorați militarii ruși ai forțelor armate, participanți la victoria asupra Germaniei naziste.

Aversul piesei are inserat bustul lui Iosif Stalin, în uniformă de mareșal al Uniunii Sovietice în profil, spre stânga. În exergă, în partea superioară este inserat „НАШЕ ДЕЛО ПРАВОЕ” (Cauza noastră dreaptă/ justă) – preluare din apelul de participare la „Marele Război pentru Apărarea Patriei”, rostit de Molotov, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului din U.R.S.S., la 22 iunie 1941. În partea inferioară, apare textul „МЫ ПОБЕДИЛИ” (Am învins!).

Reversul cuprinde, circular, inscripția „ЗА ПОБЕДУ НАД ГЕРМАНИЕЙ” (Pentru victoria asupra Germaniei), iar în partea centrală „В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ 1941-1945 ГГ.” (în Marele Război Patriotic, anii 1941-1945).

Piesele prezentate sunt doar două dintre cele adunate cu migală și pasiune de preotul din Răcăciuni. Cum, în deceniile din urmă, au fost din ce în ce mai puțini colecționari dispuși să-și doneze, integral sau parțial, din propriile colecții, instituțiilor publice – Vasile Heisu constituie doar unul dintre rarele exemple ale Colecționarului, care a respectat menirea nobilă a colecției, strânse cu trudă și pasiune în decursul vieții sale, aceea de a fi etalată, măcar și parțial, pe simezele unei expoziții cu caracter public.

⁴ O descriere a „statutelor” și a modului de acordare a acestui „ordin pentru armată și jandarmierie”, regăsim în *Tribuna poporului*, An II, nr. 151, Arad, 11/23 august 1898, p. 737-738.

⁵ Piesa are o formă circulară și este din bronz, cu diametrul de 32 mm. Lipsesc atât anul de prindere, cât și panglica.